

GALDEIDAZU

FAMILIEKIN IKASTURTE HASIERAKO BILERA: NOLA EGIN “INTERESGARRIAGO” DENONTZAT?

Jakina da familien inplikazioak onura anitz dakartzala haurren heziketan; besteak beste, haurren arrakasta akademikoa bultzatzen du. Eta hori hala da, batez ere, haurra talde gutxitu batekoa bada edo gizarte-bazterketa arriskuan badago (Jeynes 2003).

Gaur egun, uste hau zabaldu da hezitzaile batzuen artean: guraso ugari ez diote arreta nahikoa eskaintzen seme-alaben hezkuntzari, eta, horregatik, ez dira eskolan nahiko inplikatzen. Gai horren inguruko ikerketek ondorioztatu dute gurasoek garrantzi handia ematen diotela seme-alaben hezkuntzari.

Zein dira familiak eskolan inplikatzeko zailtasunak?

Familiek eskolan inplikatzeko zailtasunak dituzte: eskolan inplikatzeko tradizio urria, gurasoek hezkuntza-sisteman bizi izandako esperientziak (guraso zein ikasle moduan), hezkuntza-sistemaren ezagutza falta, interes falta eta, noski, norberaren izaera eta faktoreak. Gainera, batzuetan, familiaren eta hezitzaileen arteko harremana falta izaten da, eta horrek eragina du pertenezia-sentimenduen faltan, helburu komunaren faltan eta parte hartzeko dauden moduen ezagutza faltan (Parra, García, Gomariz eta Hernández, 2014).

Talde gutxituetako familiek edo

gizarte-bazterketa jasateko arriskuan dauden familiek zailtasun gehiago izan ditzakete arrazoi hauek direlata: haien egoera sozioekonomikoa, haien kolektiboen kontrako estereotipoak eta aurreiritziak, eskolako beste gurasoekiko harreman falta, desberdintasun kulturalak edo harrera-gizarteko hizkuntza ondo ez jakitea... Familia horien parte-hartzeak eskola benetan ekitatiboa izatea bultzatuko luke.

MARTA QUINTAS eta AMELIA BARQUÍN

HUHEZIKO irakasleak

Nola eragin dezakegu familien inplikazioan?

Hezitzaileok, hezkuntzako profesional garen aldetik, ikastetxeko familiekin harremana hobetzeko lehen urratsa egin behar dugu; eta, horretarako, hezitzaileen eta familien arteko harremanak hezkuntza-proiektuaren oinarritzko ardatz izan behar du (Collet eta Tort, 2017).

Hori lortzeko, berebiziko garrantzia dute hezitzaileak eta familiak interakzioan jarriko dituzten espazioek eta ekintzek, horien bidez elkar eza-gutzeko, onartzeko eta elkarlanean aritzeko aukera izango delako.

Helburu horrekin lotuta, *Educació Demà* talde katalanak ikasturte hasierako bilerak berriro diseinatzea proposatzen du, ikasturtean familien eta hezitzaileen artean izaten den lehen kontaktua horietan izaten delako eta etekin gehiago atera dakiekeelako. Lehenengo kontaktu hori egokia izateak txinparta moduan joka dezake eskolan inplikatzeko dauden beste modu batzuk eraldatzeko; eta hasieratik familien eta hezitzaileen artean erantzunkidetasunean oinarritutako harremana garatzeko modu bat da.

Gainera, gaur egun familiak biltzea lortzen duen parte hartzeko estrategia bat da. Familiek jarduerari abantailak aurkitzen dizkiotelako gertatzen da hori: informazioa jasotzea, onartuta eta babestuta sentitzea, seme-alabek ordu asko igarotzen dituzten espazioak eta egiten dituzten ekoizpenak ikusteko aukera izatea...

Horrek ez du esan nahi bilerek ahulguneak ez dituztela. Alde batetik, informazioa ematen duten bakarrak hezitzaileak dira gehienetan; familiek entzun egiten dute soilik, eta galdera eta iruzkin batzuk egiteko aukera dute. Partaideen arteko interakzioa ere ez da ohikoa. Bestetik, familia batzuei irudituko zaie bilerak aspergarriak direla eta haien edukia aurreikus daitekeela (formatua eta edukia askotan antzekoak direlako eskola batetik bestera).

Posible da, baina, bilerak berriro diseinatzea gabezia horiek kontuan hartuta. Adibidez, noranzko anitzeko komunikazio-kanal bihurtu daitezke. Bilerak birformulatzean, bestalde, erakargarri izan daitezkeen lortzea

erronka garrantzitsua da, familien parte-hartzea motibatuzko.

Nola diseinatu berriro familiekin egiten diren lehen bilerak?

Garrantzitsuena da eskola-komunitate bakoitzak haren testuingurura ondo egokitzen den irtenbide berritzaileak bilatzea eta horren arabera dagokien aldaketa egitea (*Educació Demà*, d.g.).

Berriro diseinatzeko prozesua aurrera eraman da Kataluniako zenbait ikastetxetan, *Educació Demà* taldearen laguntzarekin. Eta gaur egun baditugu Euskal Herriko eskoletan birformulazioaren hastapenetan oinarri gisa azter ditzakegun hainbat praktika interesgarri. Artikulu honetan, bide berri hori urratzen ari diren eskoletan gauzatu diren dinamika batzuk zerrendatuko ditugu, orientabide gisa erabiltzeko.

- **Familien iritziak jasotzeko dinamikak:** gurasoen, haurren eta hezitzaileen arteko batzorde bat era daiteke, bileren eraldaketa aurrera eramateko; batzorde hori izango da berriro diseinatzeko ardura izango duena. Batzordeak, bere funtzionamenduan, arrisku bat gainditu beharko luke: familien ordezkariak beren iritziak eta interesak azalratzea soilik (Vallespir, Rincón eta Morey, 2016).

Familia guztien iritziak jasotzeko estrategia bat postontzia da. Eskola barruan, mugimendu handiko espa-

Posible da familiekin egiten diren bilerak berriro diseinatzea, dauden gabeziak kontuan hartuta. Artikulu honetan bide berri hori urratzen ari diren eskoletan gauzatu diren dinamika batzuk zerrendatuko ditugu, orientabide gisa erabiltzeko.

zio batean, postontzia, paperak eta errotuladoreak koka daitezke gurasoek, hezitzaileek eta haurrek honako galdera hauei erantzun ahal izateko: *Ikasturte hasierako bileran, zer aldatuko zenuke? Egin proposamena* (azalpen labur bat txerta daiteke, komunitateak helburua eta ekintza ondo uler ditzan).

- **Familiak erakartzeko dinamika:** bilerak arratsaldeko 15:00etan egin daitezke, familiek eskola martxan ikusteko aukera izan dezaten. Ikasleak gelan ez dauden tarte batean egin daitezke bilerak, gela eta tutorea libre daudela ziurtatzeko.

Bestalde, ordua familiekin adostu daiteke. Planifikazioarekin hasi aurretik, familiei galdetegi bat bidal dakieke, haien ordutegien arabera aukerak zehazteko. Informazioa ja-

Dinamika horien guztien helburuak ez dira begi-bistatik galdu behar: komunikazioaren norabide askotarikoak sustatzea, familien parte-hartze aktiboagoa bultzatzea, familientzat (eta hezitzaileentzat) bilerak motibagarriagoak eta esanguratsuagoak izatea, familien arteko harremana bultzatzea eta kezka eta hezkuntza-helburu komunak partekatzea.

sotakoan, etapa bakoitzeko hezitzaileek erabakiko dute zein den tarterik egokiena.

Bilerarako gonbidapenak ikasleek egin ditzakete. Gonbidapen horiek erakargarriak egiteko, estrategia ugari egon daitezke, besteak beste: hurrek hegazkin batzuk egitea eta etxeko postontzietan uztea, edo ikasleek bileraren inguruan dituzten igurikimenak orri batean idaztea eta orri hori familiei betetzeko eskatzea.

• **Hezitzaile taldea ezagutarazteko dinamikak:** familiek eskolako hezitzaile guztiak ezagutzeko, taldeko argazki bat proiektatu daiteke. Oso zaila da hezitzaile guztiak bileratu joateko aukera izatea; hori dela eta, interesgarria izan daiteke pantailan taldeko argazki bat proiektatzea eta tutoreak bakoitza nor den azaltzea. Eskola oso handia denean, etapa horretako hezitzaileen argazkia proiektatu daiteke. Argazki hori, norberaren izenarekin, gelako horma batean eskegi daiteke, edo beste toki batean, familiek ikusteko.

• **Espazioak ezagutzeko dinamikak:** familiek eskolako toki desberdinetan zer egiten den jakiteko gogoia izaten dute. Hori dela eta,

eskolako espazio bakoitzean gauzatu den ekintza bat jar daiteke abian. Adibidez, jolas kooperatibo bat antolatu daiteke, ikasleek gimnasioan erabiltzen dituzten materialekin.

Beste aukera bat LHko 6. mailako ikasleek eskolan zehar ibilbide bat antolatzea da, eta gune bakoitzean egiten dena familiei azaltzea. Azalpen hori euskarririk gabe edo horma-irudien laguntzarekin egin daiteke. Aldez aurretik prestatuko dituzte ikasleek horma-irudiak.

• **Helburu komunak partekatzeko dinamikak:** familiek elkar ezagutu dezaten bultzatzeko (eta helduak betiko ezagunen eta lagunaren artean ez biltzeko), talde txikiak zehaztu sor ditzake tutoreak.

Hezitzaileek aurretik hainbat zeregin zehaztu ditzakete, familiak interakzioan jartzeko. Taldeak sortu dira, zeregin kopuruaren arabera, eta zeregin bat eskainiko zaio talde bakoitzari. Egindakoa talde handian partekatuko da bileraren amaieran.

Tutore bakoitzak dagozkion familien interesak, prestutasuna eta igurikimenak ezagutzeko, orri bat betetzeko eska diezaieke. Orri horretan, familiek galdera batzuei erantzun beharko diete: *Eskolan zer egitera etorri nahi duzu? Zertan parte hartzen sentitzen zara eroso? Zer espero duzu duzu zure umearengandik?*

Hezitzaileok familien kezka ezagutzeko tarteak sustatu ditzakegu. Horretarako, post-it batzuetan zer jakin-min dituzten idazteko eska diezaiekegu familiei, jakin-min guztiak horma-irudi batean jaso eta gero talde handian azaltzeko. Kezka horien inguruan aritzeko bi modu daude: talde txikietan (gurasoen artean), edo talde handian (denon artean).

• **Gurasoekin oinarritzko informazioa partekatzeko dinamikak:** bilerak horrela planifikatuta, informazioa partekatzeko denbora gutxiago izango dugula jabetu behar dugu. Horren ondorioz, oinarritzko informazioa duen karpeta bat prestatu daiteke bileran banatzeko. Horrek ez du esan nahi bileraren parte bat ez dela baliatu behar informazio esanguratsuen

partekatzeko.

Dinamika horien guztien helburuak ez dira begi-bistatik galdu behar: komunikazioaren norabide askotarikoak sustatzea, familien parte-hartze aktiboagoa bultzatzea, familientzat (eta hezitzaileentzat) bilerak motibagarriagoak eta esanguratsuagoak izatea, familien arteko harremana bultzatzea eta kezka eta hezkuntza-helburu komunak partekatzea.

Eta ezin dugu ahaztu bilerak egin ondoren ebaluatu egin behar ditugula. Nahikoa izan daiteke galdetegi erraz bati erantzutea edo denon artean gure balorazioak partekatzea. Zein da ebaluazio horren helburua? Berriro diseinatzearen indarguneak eta hobekuntza-proposamenak zehaztea, eta ondo baloratu diren aldiak sistematizatzea. Egindako lanak jarraibidea izan behar du hurrengo ikasturteetan.

Bibliografia

- COLLET, J. eta TORT, A.: *Escuela, familias y comunidad*, Octaedro, Barcelona, 2017. Octaedro.
- Educació Demà. (d.g.). *Redissenyem la reunió amb families*. Iturria: <https://educaciodemà.cat/crides/Families/redissenyem-la-reunio-amb-families>. Kontsulta-data: 2018-11-28
- JEYNES, W. H.: (2003). A meta-analysis the effects of parental involvement on minority children's academic achievement, *in Education and Urban Society*, 35(2): 202-218.
- LÓPEZ, I., RIDAO, P.; SÁNCHEZ, J.: "Las familias y las escuelas: una reflexión acerca de entornos educativos compartidos", *in Revista de Educación*, (2004), 34.
- PARRA, J.; GARCÍA, M. P.; GOMÁRIZ, M. A.; HERNÁNDEZ, M. A.: "Perfiles de participación de las familias españolas en los centros educativos", *in La participación de las familias en la educación escolar* (2014), 127-148. Madrid: Secretaría General Técnica.
- VALLESPIRA, J.; RINCÓN, J. C.; MOREY, M.: "La participación de las familias en el Consejo escolar y la formación del profesorado", *in Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 19 (1), (2016), 31-45.